

MEZINÁRODNÍ MANAGEMENT

6. ČÁST: PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE

Ing. Omar Ameir, Ph.D.

6. Přímé zahraniční investice

- 6.1 Vymezení přímých zahraničních investic
- 6.2 Investiční pobídky
- 6.3 Země s výhodnými investičními pobídkami
- 6.4 Rozhodování investorů o přímých zahraničních investicích

6.1 Vymezení přímých zahraničních investic

- **Definice PZI:**
 - Mezinárodní investiční aktivita zohledňující sídlo subjektu na trhu jedné země za účelem prokázání trvalého zájmu o zřízení jiného subjektu se sídlem na trhu jiné země (dle MMF).
- **Dvě základní charakteristiky vztahu investora a subjektu se sídlem na trhu jiné země:**
 - významný vliv investora na chod zahraničního subjektu především prostřednictvím vlastnění podílu;
 - dlouhodobost.

6.1 Vymezení přímých zahraničních investic

- **Přímý investor:**
 - jednotlivec;
 - firma;
 - skupina spolupracujících firem;
 - stát.

- **Subjekt se sídlem na trhu jiné země:**
 - zahraniční pobočka;
 - zahraniční přidružená společnost;
 - joint ventures.

6.1 Vymezení přímých zahraničních investic

- Dvě základní formy dělení PZI:
- Toky mezi přímým investorem a subjektem přímé investice:
 - a) produktů;
 - b) znalostí;
 - c) kapitálu.

6.1 Vymezení přímých zahraničních investic

- ad a) Toky produktů:
 - výrobky;
 - služby;
 - nepersonální zdroje;
- ad b) Toky znalostí:
 - personální zdroje
 - duševní vlastnictví;
 - know-how;

6.1 Vymezení přímých zahraničních investic

- ad c) Toky kapitálu:
 - poskytování úvěrů;
 - výplaty dividend;
 - spoluvlastnění základního kapitálu;
 - další aktivity související s pohybem kapitálu mezi centrálou a pobočkami.
- Vždy záleží na konkrétním vztahu mezi přímým investorem a subjektem přímé investice.

6.1 Vymezení přímých zahraničních investic

- Tři základní podmínky pro realizaci přímé zahraniční investice jsou dány následujícími třemi výhodami:
 - vlastnictví;
 - umístění;
 - internalizace.

6.2 Investiční pobídky

Pro každý stát je výhodné, pokud na jeho trhu investoři ze zahraničí realizují přímé zahraniční investice a zřizují zde subjekty přímé investice.

Jednotlivé státy lákají nadnárodní korporace k investiční aktivitě na jeho území pomocí nejrůznější nástrojů.

Konkurence mezi jednotlivými zeměmi v boji o přímé zahraniční investory.

Nebezpečí zvýšení investičních pobídek do takové míry, že přínosy z nich budou menší než veřejné náklady na ně.

6.2 Investiční pobídky

- Znamky investičních pobídek:
 - výrobní náklady;
 - daňový systém;
 - velikost trhu;
 - růst a potenciál trhu;
 - ekonomická stabilita;
 - politická stabilita;
 - kvalifikovanost pracovní síly;
 - infrastruktura;
 - kvalita života;
 - geografické umístění.

6.2 Investiční pobídky

- Od 3. vlny globalizace (90. léta) množství regulací a pobídek majících za cíl přilákání přímých zahraničních investorů výrazně roste.
- Rok 1992:

- Rok 2004:

6.2 Investiční pobídky

- Vývoj množství pobídkových aktivit ve svých nejaktivnějších dobách:

<u>Rok</u>	<u>počet států</u>	<u>počet aktivit</u>
------------	--------------------	----------------------

- 2000
- 2001
- 2002
- 2003
- 2004

6.2 Investiční pobídky

Investiční pobídky...ano nebo ne???

- Existence investičních pobídek přináší mnoho principiálních otázek, jako například:
 - Mají smysl?
 - Nepřináší více starostí než užitku?
 - Není to nefér vůči domácím firmám?

6.2 Investiční pobídky

Jde o politické rozhodování vlády daného státu.
Měla by ale existovat širší politická shoda, protože
se nejedná o rozhodování s krátkodobým
dopadem!!!

6.2 Investiční pobídky

- Důvody (výhody) regulací a pobídek majících za cíl přilákání přímých zahraničních investorů pro zemi subjektu přímé investice :
 - přesun části zisku přímého investora;
 - stimulace poptávky
 - nové možnosti pro dodavatele a subdodavatele;
 - rostoucí produktivita práce.

6.2 Investiční pobídky

- Nevýhody regulací a pobídek majících za cíl přilákání přímých zahraničních investorů pro zemi subjektu přímé investice :
 - otázka životního prostředí;
 - administrativní a organizační zátěž;
 - pokřivení rovnováhy a principů volného trhu;
 - prostor pro korupční prostředí;
 - náklady obětované příležitosti;
 - všechny výhody uvedeny výše jsou diskutabilní a těžko měřitelné.

6.2 Investiční pobídky

Pro ilustraci, v České republice dosáhl v prvních deseti letech od jejího vzniku (1993 - 2002) přínos na jedno pracovní místo v rámci investičních pobídek:

- pesimistická varianta: Kč;
 - optimistická varianta: Kč.
- Česká republika se po roce 2000 v žebříčku atraktivity investičních lokalit propadla ze druhé desítky do třetí desítky.

6.2 Investiční pobídky

Dělení investičních pobídek:

- dle systematičnosti:
 - plošné;
 - jednorázové.
- dle dopadu do státního rozpočtu:
 - fiskální;
 - finanční;
 - opatření.

6.2 Investiční pobídky

Dělení investičních pobídek:

- dle přístupu k pobízení ve vztahu k daním:
 - vládní úlevy;
 - daňové ráje;
 - zóny se zvláštním daňovým režimem.

6.2 Investiční pobídky

Daňové ráje:

- Znaky daňových rájů:
 - neexistence zdanění příjmů;
 - stabilní politické prostředí;
 - kvalitní bankovní systém;
 - možnost repatriace zisků;
 - vysoká úroveň komunikační infrastruktury;
 - nedostatek přírodního bohatství.

6.2 Investiční pobídky

Daňové ráje:

- Dělení daňových rájů na země:
 - bez zdanění příjmů;
 - s nízkým zdaněním příjmů;
 - zdaňující příjmy z domácích zdrojů, ale nezdaňující příjmy zahraničních zdrojů;
 - se zvláštními znaky zdanění – daňové ráje v konkrétních záležitostech.
- až 70 % celosvětových výrobních zdrojů zdaňováno v daňových rájích.

6.3 Země s výhodnými investičními pobídkami

- Tradičně atraktivní země z hlediska investičních pobídek:

6.3 Země s výhodnými investičními pobídkami

- Tradičně atraktivní země z hlediska investičních pobídek:

6.3 Země s výhodnými investičními pobídkami

- Tradičně atraktivní země z hlediska investičních pobídek ze Střední a Východní Evropy:

6.4 Rozhodování investorů o přímých zahraničních investicích

Nadnárodní korporace má několik možností, jak expandovat na zahraniční trh.

Přímé zahraniční investice jsou jen jednou z nich.

Protože se ale jedná o kapitálovou formu vstupu na zahraniční trh (je tedy vázán kapitál v zahraničí) je tato varianta expanze velmi náročná (finančně, časově) a riskantní.

Rozhodnutí o umístění přímých investic musí předcházet podrobná analýza.

6.4 Rozhodování investorů o přímých zahraničních investicích

Faktory ovlivňující rozhodování nadnárodních korporací o přímých zahraničních investicích:

- Parametry vnějšího a vnitřního prostředí trhu cílové země

- Zkušenosti firmy se vstupy na zahraniční trhy

6.4 Rozhodování investorů o přímých zahraničních investicích

Faktory ovlivňující rozhodování nadnárodních korporací o přímých zahraničních investicích:

- Zkušenosti firmy s cílovou zemí

- Velikost firmy

6.4 Rozhodování investorů o přímých zahraničních investicích

Faktory ovlivňující rozhodování nadnárodních korporací o přímých zahraničních investicích:

- Geografická pozice cílové země

- Kulturní blízkost cílové země

6.4 Rozhodování investorů o přímých zahraničních investicích

Faktory ovlivňující rozhodování nadnárodních korporací o přímých zahraničních investicích:

- Odvětví podnikání

- Životní cyklus produktu

Děkuji za pozornost